

Gerontology Finance การเงินในโลกสูงวัย

ศาสตราจารย์ ดร.อาณัติ ลีมีคเดช

ราคา 230 บาท

ข้อมูลทางบรรณานุกรม

ศาสตราจารย์ ดร.อาณัติ ลีมีคเดช

Gerontology Finance การเงินในโลกสูงวัย

จำนวน 160 หน้า

ราคา 230 บาท

ISBN 978-616-92877-X-X

พิมพ์ที่ ห้างหุ้นส่วนจำกัด เอส.ออฟเซ็ทกราฟฟิคดีไซน์

สำนักพิมพ์ พาร์คพรอพ - นนทบุรี : 2569

พิมพ์ที่

ห้างหุ้นส่วนจำกัด เอส.ออฟเซ็ทกราฟฟิคดีไซน์

63 ประชาอุทิศ 75 แขวง 5 แขวงทุ่งครุ กรุงเทพฯ 10140

จัดทำและจัดจำหน่ายโดย

บริษัท พาร์คพรอพ จำกัด

9/29 หมู่ที่ 9 อาคารเดอะพาร์ค

ตำบลบางม่วง อำเภอบางใหญ่ นนทบุรี 11140

โทร 099-0027008, 081-7107490

Email: thepark929@gmail.com

ผู้เขียน

ศ.ดร.อาณัติ ลีมีคเดช

ที่ปรึกษา

ชัยโย เตชนิมิต (ผู้ช่วยวิจัย)

อรวรรณ ลิมกั้ววาฬมงคล, วนิดา ประทีปเสน (ด้านธุรกิจ)

ศิลปกรรม

เอกอนันต์ ศิริเลิศฤทัย

ภาพปก

สร้างโดยผู้เขียนด้วยความช่วยเหลือของ Gemini

และปรับแต่งโดยผู้เขียน

สงวนลิขสิทธิ์ในประเทศไทยตาม พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ โดยบริษัท พาร์คพรอพ จำกัด
ห้ามการลอกเลียนไม่ว่าส่วนหนึ่งส่วนใดของหนังสือเล่มนี้ นอกจากจะได้รับอนุญาต

คำนำ

วันนี้เราจะเห็นข่าวประเภท

รัฐบาลมีแผนยกเลิกสวัสดิการข้าราชการเกษียณ

เงินกองทุนประกันสังคมอาจไม่เพียงพอ

ประกาศขายที่ดิน 20 ล้านจากราคาประเมิน 39 ล้านบาท

ราคาหุ้นไทยไม่กระดี่งมา 7 ปีแล้ว

เรื่องราวเหล่านี้เหมือนเป็นคนละเรื่องทีประเดประดังกันมา
ให้เราเชื่อว่าเศรษฐกิจไทยมีปัญหา บางคนอาจชี้มือไปที่การเมืองว่า
เป็นตัวสร้างปัญหา

นั่นก็อาจใช่ แต่ไม่ใช่ทั้งหมดแน่นอน ปัญหาใหญ่ๆ เกิดขึ้น
จากตัวคุณเอง

ใช่ครับ ทุกท่านที่กำลังอ่านหนังสือเล่มนี้อยู่ เป็นส่วนหนึ่งของ
ปัญหาเหล่านี้

เพราะท่านคือส่วนผสมที่กลายเป็น**โครงสร้างประชากร**ของ
ประเทศ

และโครงสร้างประชากรนี่ละคือตัวปัญหา

มีนักเศรษฐศาสตร์การเงินกลุ่มเล็กๆ อยู่กลุ่มหนึ่งที่สนใจศึกษา
ปัญหาโครงสร้างประชากรที่เปลี่ยนจาก **“เกิดมาก ตายมาก”** ไปเป็น
“เกิดน้อย ตายน้อย” หรือที่หนังสือเล่มนี้จะเรียกว่า **โลกสูงวัย**

พวกเขาสร้างแบบจำลองอธิบายราคาหุ้นที่แสดงให้เห็นว่า อายุของประชากรเป็นตัวแปรสำคัญที่ส่งผลต่อราคาสินทรัพย์ แต่ งานวิจัยสายนี้ก็ยังไม่ค่อยได้รับความสนใจในวงกว้างนัก จนกระทั่ง หลักฐานเชิงประจักษ์ในสองทศวรรษที่ผ่านมา เช่น ดัชนีอัตราส่วน วัยกลางคนต่อวัยหนุ่มสาว (MY Ratio) ของ Geanakoplos, Magill และ Quinzii (2004) เริ่มแสดงให้เห็นชัดว่าโครงสร้างอายุของ ประชากรมีความสัมพันธ์กับราคาหุ้น และเนื่องจากเราสามารถ พยากรณ์โครงสร้างประชากรได้ล่วงหน้าเป็น 10 ปี **เสาหลักของ ทฤษฎีการเงินที่ใช้อย่างแพร่หลายในปัจจุบันเช่น Efficient Market Hypothesis ที่เสนอว่าไม่มีใครสามารถพยากรณ์ ราคาหุ้นหรือทำกำไรเกินปกติโดยใช้ข้อมูลในอดีตได้อาจกำลัง สั่นคลอน**

หนังสือเล่มนี้บอกว่าปัญหาที่เราเห็นทุกวันนี้เป็นเรื่องเกี่ยวเนื่อง กัน และเป็นเพียงระลอกแรกของคลื่นใหญ่ที่กำลังจะถาโถมระบบ เศรษฐกิจ โดยเฉพาะประเทศไทย ที่อาจมีผลกระทบมากกว่าเพื่อน สวัสดิการข้าราชการและกองทุนประกันสังคมที่กล่าวถึงข้างต้น คือ ใจทย์การเงินสวัสดิการและระบบบำนาญที่จะอธิบายอย่างเป็นระบบ ในบทที่ 7 และบทที่ 8 ส่วนราคาที่ดินและราคาหุ้นไทยที่ซบเซาต่อ เนื่อง คือปรากฏการณ์การกำหนดราคาสินทรัพย์ภายใต้โครงสร้าง ประชากรที่เปลี่ยนไป ซึ่งเป็นแก่นของบทที่ 4

จากจำนวนประชากรไทยราว 66 ล้านคนในปัจจุบัน ตารางชีพ ซึ่งพยากรณ์จำนวนประชากรจากอัตราการเกิด การตาย ในปัจจุบัน พบว่า หากแนวโน้มการเกิดน้อยเช่นนี้ยังดำเนินต่อไป (ดังข้อเท็จจริง

เรื่องอัตราเจริญพันธุ์รวมของไทยที่ลดต่ำกว่า 1.5) เราจะเหลือ ประชากร 30 ล้านคน ภายในอีกราว 70 ปีข้างหน้า หรือราวปี พ.ศ. 2640 (ตัวเลขคาดประมาณโดยสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล และองค์การสหประชาชาติ)

ข่าวดีก็คือ เราสามารถเตรียมรับมือหรือแม้แต่ใช้ ประโยชน์จากโลกสูงวัยได้ หากเราเตรียมตัวไว่ก่อน

หนังสือเล่มนี้สังเคราะห์งานวิจัยทางการเงินที่แสดงให้เห็น ภาพความเชื่อมโยงกันในมิติของบริบทนี้ โดยประกอบ ด้วย การเปลี่ยนโครงสร้างประชากรแบบถาวร ผลักให้ พฤติกรรมทางการเงินของครัวเรือนเปลี่ยน ตลาดทุนและ การกำหนดราคาสินทรัพย์ การลงทุนของภาคบริษัท ไป จนถึงการค้าคลังภาครัฐที่ป้อนกลับสู่โครงสร้างประชากรอีกครั้ง ดังจะได้เห็นรายละเอียดที่ละมิตินบทที่ 1 ถึงบทที่ 9 ก่อน ประมวลเป็นแบบจำลองที่แสดงกลไกการส่งผ่านจากโครงสร้าง ประชากรไปสู่การคลังของรัฐบาลในบทที่ 10

หนังสือเล่มนี้จึงไม่ใช่หนังสือแนะนำผู้สูงอายุว่าจะวางแผน การเงินอย่างไรให้อยู่รอด แต่เป็นหนังสือสำหรับ “ทุกคน” ที่ต้องเต รียมตัวตั้งแต่วันนี้

หากคุณเป็น**นักศึกษา** วันนี้คุณควรจะเรียนอะไร (ดูบทที่ 1 และบทที่ 9)

สารบัญ

หาก您是**คนทำงาน** ใกล้เกษียณหรือเพิ่งเกษียณหมาดๆ
ทักษะพิเศษอะไรที่คุณควรมี คุณควรวางแผนการออม การลงทุน
อย่างไร (ดูบทที่ 2 บทที่ 3 และบทที่ 8)

หาก您是**นักธุรกิจ** จะจ้างคนงานอย่างไร จะเอา AI หรือ
หุ่นยนต์มาทำงานร่วมด้วยเมื่อไรถึงจะคุ้ม (ดูบทที่ 5 และบทที่ 9)

หาก您是**ผู้บริหารในสถาบันการเงิน** ผลิตภัณฑ์การเงิน
ในยุคหน้าควรเป็นอย่างไร ความเสี่ยงใหม่ที่คุณไม่เคยเห็นมาก่อน
คืออะไร (ดูบทที่ 7)

หาก您是**ผู้จัดทำนโยบาย** จะจัดสวัสดิการอย่างไร เก็บ
ภาษีอย่างไร (ดูบทที่ 8)

ไม่ว่าคุณจะเป็นใคร การอ่านหนังสือเล่มนี้จะทำให้คุณเผชิญ
ปัญหาอย่างสงบ ถ้าแก้ไขอะไรไม่ได้เลย อย่างน้อยก็นึกถึงคำพระ
ว่าโลกเป็นอย่างนี้เองหนอ (ตถตา - Tathatā แปลว่า ความเป็นเช่นนั้น
เอง) และอยู่กับมันอย่างเข้าใจไม่ฟุ้งซ่าน ส่วนผมจะพยายาม
เต็มที่ที่จะทำให้คุณอ่านหนังสือเล่มนี้อย่างสนุกและได้ข้อคิดไปใช้
ชีวิตอย่างถูกต้องเมื่ออ่านจบ

ศาสตราจารย์ ดร.อาณัติ ลิ้มคเดช

หัวหน้าภาควิชาการเงิน

คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

บทที่ 1

เมื่อคนทั้งประเทศแก่พร้อมกัน : 13 ทำไมวิชาการเงินที่เราเรียนมาถึงเริ่มใช้ไม่ได้

- พิระมิดที่กำลังกลายเป็นทรงเจดีย์ 16
- คนอายุยืนขึ้นเป็นเรื่องดี แต่ทำไมตลาดทุนถึงต้องสะเทือน 18
- จาก “เก้าคนดูแลหนึ่ง” เหลือ “สามคนดูแลหนึ่ง” 20
- เศรษฐกิจเก่ากำลังจะกลายเป็นเศรษฐกิจใหม่ 23
- คำถามใหญ่ที่หนังสือเล่มนี้จะพาไปหาคำตอบ 24
- เกร็ดวิชาการ : สมมติฐานที่ซ่อนอยู่ในสูตรมูลค่าปัจจุบัน 28

บทที่ 2

เงินก้อนสุดท้ายของชีวิต : 31 เมื่อเราไม่รู้ว่าอยู่ถึงเมื่อไร

- ปัญหาของการวางแผนด้วย “ค่าเฉลี่ย” 33
- ทำไมประกันบำนาญถึงแพงขึ้นเรื่อยๆ 36
- แล้วประเทศไทยล่ะ 37
- เกร็ดวิชาการ : มูลค่าที่ปรับด้วยโอกาสรอดชีวิต 38

บทที่ 3

ลงทุนอย่างไรไม่ให้เงินหมดก่อนหมดลม 41

- สมบัติชิ้นใหญ่ที่สุดที่คุณมองไม่เห็น 44
- สองแรงที่ดึงกันในวัยเกษียณ 47
- เมื่ออายุยืนกลับทำให้คนกล้าเสี่ยงขึ้น : บทเรียนจากเกาหลีใต้ 48
- บทเรียนสำหรับคนไทยและกองทุนบำนาญไทย 50
- เกร็ดวิชาการ : แบบจำลองของเมอร์ตัน 52

บทที่ 4

ตลาดหุ้นในวันที่คนซื้อหายไ 55

- หุ้นก็เหมือนบ้าน ต้องมีคนซื้อต่อ 59
- เรื่องที่ตำราการเงินไม่ยอมยกยอมรับ 34
- แล้วตลาดหุ้นไทยจะเป็นอย่างไร 60
- จากไซลถึงกรุงเทพฯ : เมื่อความกังวลเรื่องอายุยืน กลายร่างเป็นผลิตภัณฑ์การเงิน 62
- เกร็ดวิชาการ : ทำไมราคาหุ้นถึงตกได้ทั้งที่กำไรบริษัทเท่าเดิม 65

บทที่ 5

บริษัทในวันที่ลูกค้าและคนงานหายไ 67

- บริษัทเงินสดที่ล้มกระเป๋าบริษัท 69
- เมื่อหาคนทำงานไม่ได้ ก็จ้างหุ่นยนต์แทน 70

- กรณีศึกษา DELTA : จากกับดัก “เงินสดล้นงบดุล” สู่การปรับตัวด้วย “ทุนทดแทนประชากร” 72
- แรงงานต่างด้าว : กันชนทางประชากรที่มองไม่ค่อยเห็น 76
- นักธุรกิจไทยควรคิดอะไร 79
- เกร็ดวิชาการ : เมื่อไรควรเปลี่ยนคนเป็นหุ่นยนต์ 80

บทที่ 6

สมองแก่กับเงินในกระเป๋า : ทำไม สว ถึงตกเป็นเหยื่อ 83

- ทฤษฎีการเงินสมมติว่าคนเราฉลาดเท่ากันตลอดชีวิต 85
- จุดพีคของความสามารถทางการเงินอยู่ที่อายุ 53 ปี 86
- ช่องว่างอันตราย: มั่นใจเท่าเดิม แต่ความสามารถลดลง 88
- เราจะปกป้อง สว ได้อย่างไรโดยไม่ลดรอนศักดิ์ศรี 89
- เกร็ดวิชาการ : วัดความเปราะบางทางการเงินอย่างไร 90

บทที่ 7

ธนาคารและประกัน ในโลกที่ไม่มีลูกค้าวัยหนุ่ม 93

- ธนาคารญี่ปุ่น : ภาพอนาคตที่เราควรดู 95
- ความเสี่ยงที่ประกันกระจายไม่ได้ 96
- ปลดล็อกเงินที่ซ่อนอยู่ในบ้าน 97
- แล้วไทยควรทำอะไร 99
- เกร็ดวิชาการ : ทำไมพันธบัตรอายุยืนถึงขายไม่ออก 101

บทที่ 8

ตำนานที่อาจไม่มีวันได้ค้น 103

- เมื่อการเลี้ยงพ่อแม่ให้ผลตอบแทนติดลบ 105
- บทเรียนจากสวีเดนกับฝรั่งเศส 108
- กับดักที่ซ่อนอยู่ : มองแต่ปีต่อปี 109
- ทางออกสำหรับประเทศไทย 110
- เกร็ดวิชาการ : ทำไมประชากรหดถึงทำให้ตำนานผุด 111

บทที่ 9

หุ่นยนต์มาช่วยหรือมาแย่งงาน : 113

ทางรอดของประเทศที่แก่ก่อนรวย

- เมื่อไม่มีคนทำงาน หุ่นยนต์คือทางรอด ไม่ใช่ภัยคุกคาม 115
- หุ่นยนต์ดูแลคนแก่ : ธุรกิจที่ทำไรมากกว่าที่คิด 116
- ด้านมืดที่ต้องระวัง : ใครได้ ใครเสีย 118
- ทางรอดของประเทศที่แก่ก่อนรวย 119
- ได้หวั่น : สังคมสูงวัยที่เศรษฐกิจโตเกือบ 15% 121
- เกร็ดวิชาการ : 125
หุ่นยนต์ช่วยชดเชยแรงงานที่หายไปได้แค่ไหน

บทที่ 10

ต่ออีกข้อทั้งหมด : 127

การเงินสำหรับโลกสูงวัย

- ทุกอย่างเชื่อมกันเป็นโดมิโน 129

- ญี่ปุ่น : ประเทศที่เดินครบทั้งห้าขั้นให้เราดูแล้ว 131
- บทเรียนที่สำคัญที่สุด: ต้องแก้หลายชั้นพร้อมกัน 133
- มองลงใต้ : ภูมิภาคที่ยังมีลมหายใจของคนรุ่นใหม่ 134
- คำสั่งท้าย 140
- เกร็ดวิชาการ : ทำไมต้องมีกรอบเดียวที่รวมทุกอย่าง 141

-
- เอกสารอ้างอิง (References) 149
 - งานวิจัยและวรรณกรรมวิชาการ (Academic Sources) 149
 - ข้อมูลสถิติและรายงาน (Data Sources and Reports) 151
-

- เกี่ยวกับผู้เขียน 155
-